

1. Odpoveď ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky I. Korčoka na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Ľ. Blahu podanú 11. mája 2021 vo veci finančnej podpory Slovenskej republiky bieloruskej opozícii a občianskej spoločnosti

Ivan Korčok
minister zahraničných vecí a európskych záležitostí
Slovenskej republiky

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania:		
16-06-2021		
Číslo spisu. <i>PREDS-117-1/2021</i>		
Listy: <i>11-</i>	Prílohy: <i>1/6</i>	
RZ	ZH	LU

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SR Námestie A. Dubčeka č. 1, 812 89 Bratislava	
Doručené dňa:	<i>16-06-2021</i>
Listy: <i>6/</i>	Prevzal: <i>Gej</i>

11x pre p. Bialy

Bratislava *11.* júna 2021
Číslo: 050960/2021-LEGO-1

Vážený pán poslanec,

dňa 14. mája 2021 mi bola listom predsedu Národnej rady Slovenskej republiky č. PREDS-117/2021 zo dňa 12. mája 2021 doručená Vaša interpelácia vo veci finančnej podpory Slovenskej republiky bieloruskej pozícii a občianskej spoločnosti. V interpelácii žiadate

1. o poskytnutie údajov o všetkých finančných tokoch, ktoré išli z verejných prostriedkov ministerstva a jeho rozpočtových organizácií na podporu bieloruskej opozície na roky 2020 a 2021,
2. o menovitý zoznam všetkých mimovládnych organizácií, právnických a fyzických osôb a zahraničných aj slovenských partnerov, ktorí sa takto dostali k finančným prostriedkom štátu za účelom pomoci bieloruskej opozícii či bieloruskej občianskej spoločnosti.
3. k zoznamu pripojiť aj zdôvodnenie, prečo dostala peniaze slovenských daňových poplatníkov práve tá-ktorá organizácia, aké sú jej aktivity, čím sa zaoberá, kto sú jej hlavní predstavitelia a či môžete na základe hĺbkovej analýzy vylúčiť, že takéto organizácie nemôžu venovať svoju činnosť teroristickým či protištátnym aktivitám, resp. podpore štátnych prevratov či farebných revolúcií v iných krajinách.

Informácie pod bodmi 1 a 2 ste žiadali od Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí aj v žiadosti o sprístupnenie informácií doručenej dňa 6. mája 2021, ktorú príslušný útvar ministerstva vybavil v zákonnej lehote podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. V súlade s ustanovením § 130 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov však k obsahu Vašej interpelácie uvádzam, že vláda Slovenskej republiky

(ďalej len „vláda“) schválila dňa 2.9.2020 uznesením č. 538/2020 „*Návrh na vytvorenie Fondu na podporu bieloruskej občianskej spoločnosti v nadväznosti na udalosti po neslobodných, nedemokratických a zmanipulovaných prezidentských voľbách v Bielorusku 9. augusta 2020*“.

Podpora bieloruskej občianskej spoločnosti schválená vládou nadväzuje na Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2020 až 2024 schválené uznesením vlády č. 239/2020 dňa 19.4.2020 a následne schválené Národnou radou Slovenskej republiky dňa 30.4.2020. Vláda sa v ňom zaviazala zvyšovať povedomie o „*dôležitosti rozvojovej spolupráce, humanitárnej pomoci a podpory ľudských práv a slobôd vo svete*“.

Vláda vo svojom stanovisku k situácii v Bielorusku schválenom 19.8.2020 uznesením č. 512/2020 vyjadrila „*hlboké znepokojenie v súvislosti s aktuálnou vnútropolitickou situáciou v krajine, ku ktorej došlo v dôsledku neslobodných, nedemokratických a zmanipulovaných prezidentských volieb 9. augusta 2020 a zároveň vyjadrila pripravenosť aktívne participovať na podpore občianskej spoločnosti v Bielorusku, osobitne voči tým občanom, ktorí sa stali obeťami represálií*“.

Podpora bieloruskej občianskej spoločnosti sa realizuje nástrojmi rozvojovej spolupráce podľa zákona č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o rozvojovej spolupráci*“). Na právnom základe tohto zákona ministerstvo vypracúva a vláda schvaľuje krátkodobé a strednodobé plánovacie dokumenty, a to konkrétne na základe ustanovenia § 3 zákona o rozvojovej spolupráci. V tejto súvislosti poukazujeme na Strednodobú stratégiu rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na roky 2019 - 2023 vypracovanú a predloženú na schválenie vláde v súlade s ustanovením § 3 ods. 2 zákona o rozvojovej spolupráci. Tento koncepčný materiál schválila vláda uznesením č. 40/2019 dňa 30.1.2019. Ako sektorová priorita bola už pred dvomi rokmi zadefinovaná „*Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti – reforma verejného sektora, riadenie verejných financií, podpora právneho štátu a účasti občianskej spoločnosti na demokratických procesoch, budovanie kapacít samospráv a aktívna účasť občanov na rozvoji komunití, reforma bezpečnostného sektora, aktivity civilných*“.

expertov v medzinárodnom krízovom manažmente, prevencia konfliktov a podpora zmierovacích aktivít;“.

Na základe ustanovenia § 3 ods. 3 zákona o rozvojovej spolupráci vypracúva ministerstvo nadväzujúce ročné plánovacie dokumenty, ktoré majú svoj východiskový základ v uvedenej strednodobej stratégii. Podpora občianskej spoločnosti v Bielorusku je preto aj súčasťou Zamerania dvojstrannej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na rok 2021, ktoré bolo schválené dňa 13.1.2021 uznesením vlády č. 23/2021, a to konkrétne v znení: *„Vládou schválená pomoc na podporu bieloruskej občianskej spoločnosti a občanov, ktorí sa stali obeťami represálií zahŕňa vyčlenenie 250 tis. eur (v gescii MZVEZ SR) a poskytnutie dodatočných 20 štipendií pre bieloruských študentov prostredníctvom programu vládnych štipendií SR (v gescii MŠVVaŠ SR). V roku 2021 bude realizovaná pomoc bieloruskej občianskej spoločnosti a obetiam represálií s využitím uvedenej alokácie prostredníctvom viacerých nástrojov SAMRS.“.* Tento účel zdefinoval už materiál schválený uznesením vlády č. 538/2020, ktorý v bode C.2 uložil ministrovi školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky poskytnúť dodatočné štipendiá pre bieloruských študentov prostredníctvom programu vládnych štipendií Slovenskej republiky, a to v úzkej koordinácii so slovenskými verejnými vysokými školami.

Podpora bieloruskej občianskej spoločnosti je tiež zakotvená v koncepčnom dokumente Zahraničná a európska politika Slovenskej republiky v roku 2021, ktorý bol prerokovaný vládou dňa 24.2.2021, a to v znení: *„Rok 2020 však akcentoval výrazné deficity bezpečnosti a demokracie v regióne. Päť zo šiestich krajín Východného partnerstva je dotknutých určitou formou konfliktu, narušenia územnej celistvosti a štátnej suverenity. Šiesta krajina čelila minulý rok výraznému zhoršeniu situácie v oblasti ľudských práv. Akútnou prioritou je preto zabezpečenie rešpektovania medzinárodného práva a stabilizácia bezpečnostnej situácie v regióne. Zložitá situácia vo svete nemôže zatieniť principiálne otázky, akými sú vážne deficity demokracie v Bielorusku. Preto Slovensko podporilo reštriktívne opatrenia voči bieloruskému režimu, vyčlenilo pomoc študentom a občianskej spoločnosti postihnutej represáliami a privítalo v Bratislave líderku bieloruskej demokratickej opozície. V roku 2021 nadviažeme na tieto kroky a budeme viesť aktívnu politiku vo vzťahu k Bielorusku s*

dôrazom na to, aby jeho občania získali možnosť skutočne slobodnej voľby ich najvyšších politických predstaviteľov.“.

V nadväznosti na vyššie uvedené dokumenty schválené vládou, ako aj Národnou radou Slovenskej republiky, boli v roku 2021 poskytnuté finančné príspevky bieloruskej občianskej spoločnosti prostredníctvom nástrojov rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, na právnom základe ustanovenia § 8 zákona o rozvojovej spolupráci. Finančné príspevky boli poskytnuté na podporu projektov v rámci budovania nezávislej žurnalistiky, na podporu obetí represálií vo forme príspevku na právnu pomoc a zdravotnú a psychologickú starostlivosť nasledovne:

1. Free Press for Eastern Europe so sídlom v Českej republike,
2. European Endowment for Democracy so sídlom v Belgickom kráľovstve a
3. Prospect Foundation so sídlom v Poľskej republike.

Free Press for Eastern Europe so sídlom v Českej republike je nadačný fond, ktorý je dcérskou organizáciou holandskej mimovládnej organizácie Free Press Unlimited. Jeho predstaviteľkou je Maryia Sadouskaya-Komlach. Nadačný fond má za cieľ finančne podporovať novinárov a ich rodiny, ktorí v dôsledku ohrozenia museli opustiť Bielorusko a tiež finančne prispievať na činnosť novinárov, napríklad na kúpu technologického vybavenia pre novinárov, ktorým bolo takéto vybavenie zabavené alebo zničené.

European Endowment for Democracy so sídlom v Belgickom kráľovstve je nezávislá nezisková organizácia, založená v roku 2013 Európskou úniou a členskými štátmi EÚ ako Medzinárodný trustový fond na posilnenie demokracie v Európskom susedstve (Východné partnerstvo), na Západnom Balkáne, v Turecku a v iných oblastiach. Fond riadi Jerzy Pomianowski a účelom fondu je podpora subjektov združujúcich občiansku spoločnosť, tiež podpora pro-demokratických hnutí, občianskych a politických aktivistov a nezávislých mediálnych platforiem a novinárov zameraných v rámci svojej činnosti na plurastický, demokratický systém. Takýmito subjektmi môžu byť aj novovytvorené alebo neregistrované organizácie, neformálne platformy, mládežnícke skupiny a jednotlivci. Fond podporuje najmä tých, ktorí nemôžu byť podporovaní inými donormi a existujúcimi nástrojmi EÚ. Podpora je

založená na uznávaní demokratických hodnôt, rešpektovaní ľudských práv a dodržiavania zásad nenásilia.

Prospect Foundation so sídlom v Poľskej republike je nezisková organizácia, ktorej zámerom je rozvoj spolupráce medzi bieloruskými, poľskými a medzinárodnými kultúrnymi organizáciami a médiami, podpora kultúrnych a inovatívnych projektov v Bielorusku, v Poľsku a v iných krajinách, propagácia kultúry a tradícií, vzdelávanie a osвета. Ďalšími oblasťami činnosti sú rôzne formy pomoci deťom a mládeži, ako aj osobám starajúcim sa o výchovu detí a mládeže v duchu demokracie, tolerancie a medzikultúrneho dialógu. Prezidentom Správnej rady je Uladzimir Kobets.

K Vašej žiadosti o zdôvodnenie, či môžem na základe hĺbkovej analýzy vylúčiť, že uvedené organizácie nemôžu venovať svoju činnosť teroristickým či protištátnym aktivitám, resp. podpore štátnych prevratov či farebných revolúcií v iných krajinách uvádzam, že finančné príspevky uvedeným subjektom boli poskytnuté na základe písomných zmlúv, ktoré ustanovujú povinnosť pre každého prijímateľa finančného príspevku použiť ho na účel dohodnutý v zmluve. Ako uvádzam vyššie, finančné príspevky sú určené na podporu projektov v rámci budovania nezávislej žurnalistiky, na podporu obetí represálií vo forme príspevku na právnu pomoc a zdravotnú a psychologickú starostlivosť a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR realizovalo túto pomoc v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a koncepčnými dokumentmi schválenými vládou. Okrem toho som vláde poskytol dňa 19. mája 2021 písomnú Informáciu o použití Fondu na podporu bieloruskej občianskej spoločnosti v nadväznosti na udalosti po neslobodných, nedemokratických a zmanipulovaných prezidentských voľbách v Bielorusku 9. augusta 2020.

Pre úplnosť uvádzam, že okrem finančných príspevkov ministerstva bolo udelených 20 štipendií študentom z Bieloruska v súlade s bodom C.2 uznesenia vlády č. 538/2020 Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, rovnako na právnom základe zákona o rozvojovej spolupráci. Napriek rôznym obmedzeniam prezenčného štúdia z dôvodu pandémie, 11 študenti študujú slovenský jazyk on-line formou v študijnom programe Centra ďalšieho vzdelávania UK v Bratislave, z nich 2 študujú už na Slovensku. Ostatným študentom sú postupne udeľované povolenia na pobyt na účel štúdia a postupne budú môcť pricestovať na

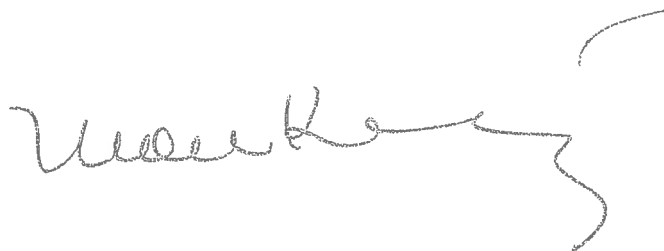
Slovensko. Ďalej uvádzame, že 5 študenti získali štipendium v čase, keď už študovali na slovenských vysokých školách a riadne pokračujú v štúdiu, konkrétne na Lekárskej fakulte UK v Bratislave, Filozofickej fakulte UK v Bratislave, Filozofickej fakulte UKF v Nitre, Fakulte elektrotechniky a informatiky TU v Košiciach, Lekárskej fakulte TU v Košiciach.

Záver:

1. Finančné prostriedky štátneho rozpočtu boli použité v súlade s uznesením vlády č. 538/2020 a ďalšími rozhodnutiami vlády vzťahujúcimi sa na oblasť zahraničnej politiky a rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky.
2. Koncepčné nelegislatívne dokumenty rozvojovej spolupráce majú svoj právny základ v zákone o rozvojovej spolupráci a na realizáciu finančnej pomoci postupovali dotknuté ministerstvá podľa ustanovení § 8 a 10 tohto zákona a právnych predpisov vydaných na ich vykonanie.

Po hmotnoprávnej ako i procesnej stránke preto nie je pochybnosť o zákonnosti účelu a postupu pri poskytovaní finančných príspevkov predstaviteľom bieloruskej občianskej spoločnosti a vládnych štipendií bieloruským študentom.

S pozdravom

Na vedomie
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Vážený pán
Luboš Blaha
poslanec
Národnej rady Slovenskej republiky
Bratislava